

การศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องผู้บริหารสถานศึกษาศรีดีเด่น

นางสาวสรินยา ฉิมภ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0841-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

๑๑ ส.ค. ๒๕๔๕

๒ 1๑๘14 ๒44

A QUALITATIVE STUDY OF THE OUTSTANDING WOMAN SCHOOL
ADMINISTRATOR

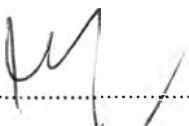
Miss Sarinya Chimma

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research
department of Educational Research

Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2000
ISBN 974-13-0841-8

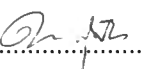
หัวข้อวิทยานิพนธ์	การศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องผู้บริหารสถานศึกษาศรีดิเต๋น
โดย	นางสาวสรินยา นิมมา
สาขาวิชา	วิจัยการศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์ นิสา ชูโต

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

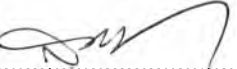

..... คณะบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญรุย์ สิ้นลาร์ตน์)

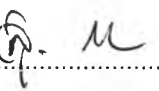
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(รองศาสตราจารย์ นิสา ชูโต)

..... กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุชาดา บวรกิติวงศ์)

สรินยา ฉิมมา : การศึกษาเชิงคุณภาพเรื่องผู้บริหารสถานศึกษาศรีดีเต็น

(A QUALITATIVE STUDY OF THE OUTSTANDING WOMAN SCHOOL ADMINISTRATOR) อ.ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อ.ที่ปรึกษาร่วม :

รศ. นิตา ชูโต, 205 หน้า. ISBN 974-13-0841-8

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะ แรงบันดาลใจ ผลงาน และปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาศรีดีเต็นของกรณีศึกษาผู้บริหารโรงเรียนการศึกษาศรีดีเต็น โดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นเวลา 8 เดือน รวบรวมข้อมูลจากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ แบบเจาะลึก และการวิเคราะห์เอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย และวิเคราะห์โดยการจำแนกชนิดของข้อมูล นำเสนอข้อมูลแบบวิธีพรรณนา และพรรณนาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า

ผู้บริหารสถานศึกษาศรีดีเต็น มีลักษณะดังนี้

1. คุณลักษณะ ประกอบด้วย
 - 1.1 ระบบการบริหารที่ดี
 - 1.2 มีการประสานสัมพันธ์เชิงบวกกับบุคคล 3 กลุ่ม คือ บุคลากรในโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครอง และบุคคลภายนอก
 - 1.3 มีวิสัยทัศน์กว้างไกล
 - 1.4 คุณลักษณะส่วนตัว ในด้าน มีความรู้ความสามารถ มีความยุติธรรม และมีบุคลิกภาพดี
2. แรงบันดาลใจในการทำงานสูง
3. ผลงานดีเด่น
4. ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาศรีดีเต็น คือ
 - 4.1 ฐานะทางเศรษฐกิจที่มั่นคง
 - 4.2 การยอมรับบทบาทผู้ตามของคู่สมรส

ภาควิชา.....วิจัยการศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต..... *Key Day*
สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Dr. K*
ปีการศึกษา.....2543..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... *Dr. K*

4083794427 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEY WORD : A QUALITATIVE STUDY / THE OUTSTANDING WOMAN SCHOOL ADMINISTRATOR
SARINYA CHIMMA : A QUALITATIVE STUDY OF THE OUTSTANDING WOMAN
SCHOOL ADMINISTRATOR. THESIS ADVISOR : DUANGKAMOL TRAIWICHITKHUN,
Ph. D. THESIS CO-ADVISOR : ASSO. PROF. NISA XUTO, 205 pp. ISBN 974-13-0841-8

The purpose of this research was to study characteristics, motivation, products and factors which affect to receive the outstanding woman school administrator reward of the administrator of " Kansuksa Wittaya School ". The qualitative research method was applied . The field work was conducted for the period of eight months. The data were collected by nonparticipant observation, informal and indept interview as well as document analysis. The analytic induction and the typological analysis were applied for data analysis. Presentation of the study was written in description and analytical description style. The findings were as follows :

The outstanding woman school administrator had characteristics as follows :

1. characteristics :
 - 1.1 good administration
 - 1.2 positive co-orperation with colleagues, students and parents and general people.
 - 1.3 wide vision
 - 1.4 personal characteristics :
 - 1.4.1 knowledge and ability
 - 1.4.2 justice
 - 1.4.3 good personality
2. high motivation in working
3. the outstanding products
4. factors which affect to receive the outstanding woman school administrator reward
 - 4.1 high economic status
 - 4.2 acceptance in follower role of spouse

Department.....Educational Research.....**Student's signature**.....*Sarinya Chimma*.....
Field of study.....Educational Research..... **Advisor's signature***Duangkamol Trai..*.....
Academic year2000..... **Co-Advisor's signature***Nisa Xuto*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจากผู้มีพระคุณหลายๆ ท่าน ที่สำคัญยิ่งคือ อ.ดร. ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์นิศา ชูโต อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ผู้เป็นกัลยาณมิตรของศิษย์ ท่านทั้งสองได้ให้โอกาสที่ดี ให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น และช่วยเหลือกระตุ้นเตือนด้วยความห่วงใย และเมตตาตลอดมา ซึ่งผู้วิจัยตระหนักถึงคุณค่าในสิ่งที่อาจารย์มอบให้ ในการนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณพี่ๆ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการสร้างความคุ้นเคยกับกรณีศึกษา

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียน บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองโรงเรียนการศึกษาวិทยา (นามสมมติ) รวมทั้งผู้ที่อยู่ในสนามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ และขอบคุณเพื่อนๆ ภาควิชาที่ให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือโดยเฉพาะพี่วิภา ลัคนาพรวิสิฐ และขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่สนับสนุนทุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้ความรัก ความห่วงใย ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยในด้านการศึกษามาโดยตลอด

สรินยา ฉิมมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
การสรรหาครูผู้ปฏิบัติงานมีผลงานดีเด่นเพื่อรับรางวัลคุรุสภา	
ประเภทผู้บริหารสถานศึกษา.....	6
คุณลักษณะของผู้บริหาร.....	11
แรงจูงใจ.....	25
บทบาททางเพศและสถานภาพสตรีไทย.....	28
ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรางวัลผู้บริหารสถานศึกษาสตรีดีเด่น	36
การวิจัยรายกรณี.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
3. วิธีดำเนินการวิจัย	
การศึกษาก่อนลงภาคสนาม.....	53
การศึกษาในภาคสนาม.....	54
การสร้างความสัมพันธ์.....	54
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล.....	57

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. บริบทและสภาพแวดล้อมโรงเรียนการศึกษาศาสนา	
ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียน.....	66
สภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน.....	66
ประวัติการก่อตั้งโรงเรียน.....	68
โรงเรียนการศึกษาศาสนาในปัจจุบัน.....	72
5. ผู้บริหารสถานศึกษาศาสนาดีเด่น	
ตอนที่ 1 ประวัติการศึกษาศาสนา.....	84
ตอนที่ 2 คุณลักษณะ แรงบันดาลใจ ผลงาน และปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรางวัล	
ผู้บริหารสถานศึกษาศาสนาดีเด่น.....	90
คุณลักษณะ.....	90
แรงบันดาลใจ.....	145
ผลงานดีเด่นและภาคภูมิใจ.....	151
ปัจจัยเพิ่มเติม.....	166
6. สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย.....	171
อภิปรายผลการวิจัย.....	176
ข้อเสนอแนะ.....	182
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	182
รายการอ้างอิง.....	183
ภาคผนวก.....	188
ภาคผนวก ก. หนังสือขอความร่วมมือ.....	189
ภาคผนวก ข. แบบประเมินฯ.....	190
ภาคผนวก ค. ตัวอย่างงานจัดทำบัญชี ฯ.....	196
ภาคผนวก ง. แผนการบริหารงบประมาณ ปี 2541 – 2545.....	199
ภาคผนวก จ. ตัวอย่างการบันทึกการประชุมกรรมการสภาศูนย์.....	202
ประวัติผู้เขียน.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาและสังกัดการศึกษา.....	9
2. รายละเอียดในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ.....	61
3. จำนวนห้องเรียนและจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน.....	80
4. รายละเอียดค่าเล่าเรียนใน 3 ระดับการศึกษา.....	81
5. จำนวนหน่วยงาน/สถานศึกษาที่มาดูงานปี 2532-2541.....	165

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. องค์ประกอบและขั้นตอนในการวางแผนการวิจัยคุณภาพ.....	40
2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
3. สถานที่ตั้งโรงเรียนการศึกษาวิทยา.....	67
4. อาคารต่างๆ ภายในโรงเรียน.....	72
5. ขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพโรงเรียนการศึกษาวิทยา.....	96
6. โครงสร้างการบริหารโรงเรียนการศึกษาวิทยา.....	97
7. ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐาน คุณภาพการศึกษา.....	137
8. จำนวนผู้มาศึกษาดูงานปี 2532-2541.....	165
9. ที่มารางวัลผู้บริหารสถานศึกษาสตรีดีเด่น.....	170